

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

دانشکده دندان پزشکی بندرعباس

بررسی سلامت لثه ای در کودکان ۶-۱۲ ساله در معرض دود سیگار مراجعه کننده به کلینیک دندانپزشکی

بندرعباس در سال ۱۳۹۶-۹۷

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری عمومی

در رشته دندان پزشکی

نام دانشجو

رضا ذاکری

استاد راهنما:

خانم دکتر سمانه عباسی

مشاور آمار:

جناب آقای محسن آزاد

مرداد ۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده دندانپزشکی بندرعباس

گواهی دفاع از پایان نامه دندانپزشکی

در مورخ ۹۷/۷/۱۸ هیأت داوران پایان نامه آقای رضا ذاکری به شماره دانشجویی ۹۰۱۱۵۰۱۱۳ با عنوان بررسی سلامت لثه ای در کودکان ۶-۱۲ ساله در معرض دود سیگار مراجعه کننده به کلینیک دانشکده دندانپزشکی بندرعباس در سال ۹۷-۱۳۹۶، برای دریافت درجه دکترای حرفه ای را به شرح ذیل مورد ارزیابی قرارداد.

به عدد ۱۷/۷۰
به حروف ۱ هجده و ۷۰

با نمره نهایی

و درجه

بسیار خوب

ردیف	مشخصات هیئت داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه ی دانشگاهی	امضاء
۱	استاد راهنما	دکتر سمانه عباسی سلیم کندی	استادیار	
۲	نماینده گروه	دکتر حسین بابازاده	استادیار	
۳	استاد داور / نماینده آموزشی	دکتر مهسا زارع	استادیار	
۴	استاد داور / نماینده پژوهش	دکتر سمانه بذرگری	استادیار	
۵	استاد مدعو	دکتر محمدرضا معدلی	استادیار	

نام و نام خانوادگی معاون پژوهشی دانشکده

تاریخ و امضاء

۹۷/۷/۲۵

دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان
دانشکده دندانپزشکی بندرعباس
تاسیس ۱۳۸۷

تقدير و تشكر

چکیده

هدف: به دلیل اهمیت بالای سلامت دهان به عنوان بخش مهمی از سلامت عمومی بدن، این مطالعه با هدف بررسی ارتباط SHSe و پوسیدگی دندانی در کودکان انجام گردید.

روش کار: این مطالعه به روش توصیفی تحلیلی و از نوع مقطعی بود که با هدف تعیین و مقایسه سلامت لثه در کودکان ۶-۱۲ ساله در معرض دود سیگار مراجعه کننده به کلینیک دندانپزشکی بندرعباس در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ انجام شد. در این مطالعه ۶۴ نفر از کودکان ۶-۱۲ ساله انتخاب شده و به دو گروه ۳۲ نفره افراد با والدین سیگاری و بدون آنها تقسیم شدند. به منظور اندازه گیری کوتینین در ابتدای روز از کودکان خواسته شد دهان خود را کاملاً شستشو و آب دهان خود را فرو دهند و در نهایت در عرض نیم ساعت بزاق خود را در ظرف استریل مخصوص جمع آوری کردند. برای اندازه گیری کوتینین در بزاق کودکان از کیت الایزا استفاده شد. معاینه توسط دندانپزشک و بر روی یونیت دندانپزشکی انجام و سپس شاخص خونریزی حین پروبینگ (BOP) و عمق پاکت (PPD) نیز با استفاده از پروب WHO اندازه گیری شد و در فرم اطلاعات کلینیکی مخصوص هر بیمار ثبت گردید.

یافته ها: نتایج حاصل از مطالعه ی ما نشان داد که قرار گرفتن در معرض دود سیگار در خانه بر میزان کوتینین بزاق افراد تاثیر گذار است و باعث افزایش معنی دار آن می گردد. اما این موضوع بر خونریزی در زمان پروبینگ و عمق پروب در جامعه مورد مطالعه ما تاثیری نداشت.

نتیجه: در نهایت میتوان به این نتیجه رسید که استفاده از بیو مارکر کوتینین بزاقی می تواند در بررسی قرار گرفتن در معرض دود سیگار محیطی در شهر بندرعباس مفید باشد. هر چند قرار گرفتن در برابر دود سیگار محیطی تاثیر به سزایی در التهاب لثه ندارد.

واژه های کلیدی: دود سیگار غیر فعال ، آنزیم کوتینین ، کوتینین بزاق

فهرست مطالب

فصل ۱: مقدمه (کلیات).....	۱
۱-۱- مقدمه ۱	
۲-۱- مسئله تحقیق.....	۲
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۲
۴-۱- اهداف کلی و اختصاصی تحقیق.....	۳
۵-۱- هدف کاربردی و آرمانی تحقیق.....	۴
۶-۱- فرضیه ها و سوالات تحقیق.....	۴
۷-۱- تعریف نظری و عملیاتی متغیرها.....	۵
۸-۱- خلاصه فصل ها.....	۶
فصل ۲: مبانی نظری و پیشینه تحقیقاتی.....	۸
۱-۲- تعاریف، اصول و مبانی نظری.....	۸
۲-۲- مروری بر ادبیات موضوع.....	۱۴
۳-۲- جمع بندی و نتیجه گیری.....	۱۹
فصل ۳: روش تحقیق.....	۲۱
۱-۳- جامعه و نمونه آماری.....	۲۱
۲-۳- روش نمونه گیری و جمع آوری داده ها.....	۲۳
۳-۳- جدول متغیرها.....	۲۴

۲۴	۴-۳- ابزار تحقیق.....
۲۶	۵-۳- طرح تحقیق و روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۲۸	فصل ۴: نتایج.....
۳۰	۱-۴- یافته های جمعیت شناختی.....
۳۰	۲-۴- یافته های اصلی تحقیق.....
۳۴	فصل ۵: بحث و نتیجه گیری.....
۳۵	۱-۵- بحث.....
۳۸	۲-۵- جمع بندی و نتیجه گیری نهایی.....
۳۸	۳-۵- پیشنهادها.....
۳۹	۴-۵- محدودیتها.....
۴۰	مراجع.....
۴۳	پیوستها.....

فهرست جداول و نمودار ها

- جدول ۱-۱ (تعریف نظری و عملیاتی متغیرها) ۵
- نمودار ۱-۴ (نمودار کلی مسیر مطالعه)..... ۲۹
- جدول ۱-۴ (میانگین عمق پروب و خونریزی حین پروبینگ) ۳۰
- نمودار ۲-۴ (نمودار میزان کوتینین در بزاق)..... ۳۱
- جدول ۲-۴ (میزان کوتینین در بزاق) ۳۱

فهرست اشكال

شکل ۱-۳ (پروب WHO) ۲۵

شکل ۲-۳ (طریقه جمع آوری بزاق) ۲۵

شکل ۳-۳ (کیت کوتینین) ۲۶

فصل اول

فصل ۱: مقدمه و کلیات

۱-۱- مقدمه

involuntary smoking or Secondhand smoke exposure (SHSe) که اغلب به عنوان environmental tobacco smoking or passive smoking شناخته می شود به معنای استنشاق غیرداوطلبانه دود سیگار افراد دیگر می باشد و عمده ترین تاثیرات ناشی از این موضوع در ارتباط با کودکانی است که در معرض دود سیگار والدین در منزل قرار می گیرند.

مطالعات کلینیکی، اپیدمیولوژیکی و بیولوژیکی بسیار نشان داده اند که نه تنها مصرف فعال سیگار بلکه قرار گرفتن در معرض دود سیگار نیز می تواند باعث ایجاد عوارض بسیاری از جمله آسم، کنسر ریه و مشکلات قلبی-عروقی گردد. مطالعات بسیاری جهت بررسی ارتباط بین مشکلات دهان و سیگار کشیدن انجام گردیده است که نشانگر ریسک مازور tooth loss و periodontal diseases در این افراد بوده اند. از طرفی منابع دیگر نشانگر احتمال افزایش بیماری های پریدونتال در افرادی بوده اند که در معرض دود سیگار قرار داشته اند. (۱-۳)

۱-۲- مسئله تحقیق

طبق آمار جهانی سالیانه حدود ۶۰۰۰۰۰ مرگ ناشی از SHSe اتفاق می افتد که ۲۸٪ از این افراد را کودکان تشکیل می دهند (۲) چرا که حدود ۴۰٪ از کودکان طبق آمار جهانی با معضل SHSe درگیر هستند (۳).

مسئله (SHSe) در کودکان از اهمیت ویژه ای برخوردار است چرا که به دلیل سیستم ایمنی ضعیف در این گروه سنی مشکلات به مراتب شدیدتر از دیگران می باشد. بیماری های گوش میانی، آسم، wheeze، سرفه، برونشیت، پنومونی، اختلالات ریوی و قلبی عروقی از عوارض ایجاد شده در کودکان به دنبال قرار گرفتن در معرض دود سیگار می باشد. (۴-۶)

۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق

به دلیل اهمیت بالای سلامت دهان به عنوان بخش مهمی از سلامت عمومی بدن، مطالعات بسیاری با هدف بررسی ارتباط SHSe و پوسیدگی دندان در کودکان انجام گردیده است. در برخی مطالعات ارتباط معناداری بین سیگاری بودن والدین و افزایش پوسیدگی دندان های شیری در فرزندان دیده شده در برخی دیگر این ارتباط بین مصرف سیگار در دوران بارداری و افزایش پوسیدگی فرزندان بررسی و معنادار گزارش گردیده است. مطالعات مختلف شدت ارتباط متفاوتی بین SHSe و پوسیدگی دندان فرزندان گزارش نموده اند با توجه به اهمیت ذکر شده در این مطالعه به بررسی و تعیین تاثیر قرار گرفتن در معرض دود سیگار بر سلامت لثه در کودکان ۶-۱۲ سال پرداختیم.

۴-۱- اهداف کلی و اختصاصی تحقیق

هدف کلی:

تعیین و مقایسه سلامت لثه در کودکان ۶-۱۲ ساله در معرض دود سیگار مراجعه کننده به کلینیک

دندانپزشکی بندرعباس در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶

اهداف اختصاصی:

۱. تعیین و مقایسه bleeding on probing در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب سن
۲. تعیین و مقایسه عمق پروب در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب سن
۳. تعیین و مقایسه bleeding on probing در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب جنسیت
۴. تعیین و مقایسه عمق پروب در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب جنسیت
۵. تعیین و مقایسه bleeding on probing در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب میزان آنزیم کوتینین
۶. تعیین و مقایسه عمق پروب در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب میزان آنزیم کوتینین

۱-۵-هدف کاربردی و آرمانی تحقیق

با بدست آوردن نتایج دقیق از بررسی و مقایسه سلامت لثه در کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم و اثر قرار گرفتن در معرض دود سیگار بر ایندکس های سلامت لثه کودکان گام بزرگی در جهت ارائه راه کار های پیشگیرانه و مدیریت سلامت دهان و دندان کودکان برداشته خواهد شد. همچنین با برنامه ریزی آگاهانه میتوان از هدر رفت منابع مالی به دلیل عوارض طولانی مدت بر سلامت دهانی کودکان جلوگیری کرد.

۱-۶- فرضیه ها و سؤالات تحقیق

۱. میزان bleeding on probing در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب سن چگونه است؟
۲. اندازه عمق پروب در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب سن چگونه است؟
۳. میزان bleeding on probing در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب جنسیت چگونه است؟
۴. اندازه عمق پروب در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب جنسیت چگونه است؟
۵. میزان bleeding on probing در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب میزان آنزیم کوتینین چگونه است؟
۶. اندازه عمق پروب در دو گروه کودکان در معرض دود سیگار و کودکان سالم بر حسب میزان آنزیم کوتینین چگونه است؟

۱-۸- خلاصه فصل‌ها

در فصل دوم این پایان نامه سعی شده است تا با مروری بر پژوهش‌های قبلی انجام شده در زمینه مسئله تحقیق دیدی کلی از کارهای سایر محققان ارائه شود و همچنین مبانی نظری این پژوهش مورد بحث قرار گیرد. در فصل سوم روش انجام پژوهش و ابزار مورد استفاده به اجمال توضیح داده شده است. در فصل چهارم نتایج حاصله از آنالیز و بررسی داده‌های بدست آمده شرح داده شده است. در فصل پنجم به بحث در مورد نتایج حاصله و مقایسه یافته‌ها با سایر پژوهش‌های مشابه پرداخته ایم و در نهایت نیز منابع مورد استفاده را برای دسترسی خوانندگان به اطلاعات بیشتر معرفی کرده ایم.

